

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för pedagogik

1GF402 Undervisning i fritidshem A - Språk, kommunikation och estetiska uttrycksformer, 10 högskolepoäng

Teaching and Learning in Extended School Education A: Literacy Learning and Aesthetic Forms of Expression, 10 credits, 10 credits

Huvudområde

Didaktik

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2021-06-30.

Reviderad 2025-11-25. Förkunskapskravet är kompletterat med ämnen enligt GY25.

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2026.

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Naturkunskap 1b/1a1+1a2, Samhällskunskap 1b/1a1+1a2. Eller: Naturkunskap nivå 1b eller Naturkunskap nivå 1a1+1a2, Samhällskunskap nivå 1b eller Samhällskunskap nivå 1a1+1a2. Därutöver krävs minst tre års erfarenhet av pedagogiskt arbete i fritidshem på minst halvtid, varav två år sammanhängande.

Mål

Med utgångspunkt i praktiska erfarenheter av arbete i fritidshem ska studenten efter avslutad kurs kunna:

- utifrån teoretiska modeller designa och pröva didaktisk lekintegrerad undervisning i fritidshemmet i syfte att skapa en meningsfull och innehållsrik fritid
- redogöra dels för teoretiska perspektiv på barns språk- och litteracitetsutveckling, dels för metoder och processer som kan stödja barns kommunikation och grundläggande läs- och skrivutveckling
- kritiskt-analytiskt redogöra för hur språkvetenskapliga perspektiv och metoder didaktiskt kan omsättas i fritidspedagogisk undervisning med utgångspunkt i barns mångkontextuella uppväxtvillkor
- analysera och diskutera barns olika språkvärldar och möte med populärkultur, i form av barn- och ungdomslitteratur, film och olika digitala medier som kan ligga till grund för fritidspedagogisk undervisning
- redogöra för och problematisera innebörd av estetiska läroprocesser, både mediespecifik och medieneutral, i relation till elevers meningsskapande och lärande i fritidspedagogisk undervisning
- använda kvalitativa och kvantitativa vetenskapliga metoder för att tillvarata elevers kunskaper och erfarenheter samt dokumentera resultatet i en vetenskaplig rapport
- redogöra för ämneskunskaper inom det fritidspedagogiska området, inbegripet kännedom om aktuell forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen
- utifrån didaktiskt förhållningssätt kommunicera och förankra samhälleliga och etiska aspekter i undervisningen, med särskilt fokus på barns rättigheter enligt barnkonventionen

Innehåll

Kursen tar sin utgångspunkt i de olika språkvärldar som omger barn i mötet med populärkultur i form av barn- och ungdomslitteratur, film och olika digitala medier samt hur dessa påverkar och kan användas för att utveckla barns litteracitet. Detta innebär att studenten får arbeta med metoder och processer som stödjer barns språkutveckling och kommunikation, samt förutom barns läs- och skrivutveckling, också berättande, symboler och bilder. Samtal och berättande är därav en naturlig del av kursens innehåll som behandlas. För att synliggöra dialektiken mellan didaktisk teori och praktik är utgångspunkten för kursen estetiska läroprocessers betydelse för undervisning och lärande som integreras med lek och barns meningsskapande i fritidshemmet. Både mediespecifik (bild, drama, musik och rörelse) och medieneutral estetik (när målet med estetik är instrumentellt, som medel för något annat ämnesinnehåll) ingår. Ovanstående kopplas till olika språkliga uttrycksformer för att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och utifrån barns perspektiv och i enlighet med barnkonventionen. Med fokus på fritidshemmets speciella villkor och praktik problematiseras olika perspektiv på läs- och skrivutveckling. Kursen inkluderar didaktiska modeller/teorier till planering, genomförande och utvärdering/bedömning av ämnesspecifik lekintegrerad undervisning i fritidshem.

Professionsbas och professionell progression

I kursen läggs särskilt fokus på undervisningsuppdraget utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, vilket har behandlats i tidigare kurs. Studenten bygger upp en

utvecklad förståelse och förmåga till yrkesmässig kunskap och handlingsberedskap med bas i tidigare erfarenheter.

Utifrån studenternas redan förvärvade erfarenheter utvecklas ett kritiskt förhållningssätt genom att reflektera, ifrågasätta och ompröva såväl egna som andras idéer, hypoteser och åsikter. Studenten argumenterar teoretiskt för olika ställningstaganden och vidareutvecklar sin handlingsrepertoar utifrån såväl beprövad erfarenhet som vetenskapligt förhållningssätt. I kursen tränas studenterna i att använda digitala verktyg för ett didaktiskt utforskande och dokumenterande i och av fritidspedagogisk undervisning.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Den vetenskapliga progressionen innefattar en successiv breddning och fördjupning avseende studentens etiska och vetenskapliga medvetenhet vilket inkluderar konsumtion av forskning, teorianknytning, metodiskt kunnande samt produktion och analys av empiriskt material samt informationssökning för att kunna arbeta på vetenskaplig grund. Den vetenskapliga progressionen innefattar även kommunikativ förmåga vilket innebär att studenten fortsätter utveckla hållbara kommunikativa färdigheter i tal och skrift. Kursen vidareutvecklar studentens vetenskapliga förhållningssätt och professionella yrkesutövande. I samband med redovisningar tränas studenten i att sakligt och korrekt kunna använda vetenskapliga källor och att kritiskt granska och kommentera dessa. Akademiskt skrivande på grundläggande nivå enligt ramverket för akademiskt skrivande ingår i kursen. Inom kursen utvecklar studenten kunskap om referenshantering och citering samt grundstrukturen in en vetenskaplig text genom att skriva en vetenskaplig empirisk rapport.

I kursen förutsätts studenten att identifiera utvecklingsområden och problemställningar i praktiken samt att koppla dessa till resultat från forskning av relevans för det professionella lärararbetet. I kursen aktualiseras innebörden av och relationerna mellan beprövad erfarenhet och vetenskapligt förhållningssätt. Studenten vidareutvecklar sin förmåga att systematiskt granska verksamheten och sina egna handlingar utifrån dessa begrepp. Olika metoder för dokumentation och utvärdering används, såsom intervjuer/samtal samt kvantitativ och kvalitativ analys. I kursen skriver studenten en vetenskaplig empirisk rapport.

Globala värden

Progressionslinjen globala värden innefattar perspektiven lärande för hållbar utveckling (inklusive social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet), likabehandling och interkulturalitet. Studenterna omsätter utbildningsväsendets demokrati och värdegrundsuppdrag i relation till den fritidspedagogiska undervisningen i flerspråkiga och mångkulturella miljöer. I kursen introduceras villkor och förutsättningar för barns kommunikation och språkutveckling i ett globaliserat och digitaliserat samhälle. I kursen vidareutvecklas studentens kunskaper om hur undervisningen i fritidshemmet kan utformas för att präglas av samhällets demokratiska värderingar uttryckta i styrdokument samt i barnkonventionen.

Undervisningsformer

Undervisning består av föreläsningar, seminarier, metodikpass och fältstudier.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Kursens mål examineras genom en berättelse i digital form 2 hp, en skriftlig individuell inlämning 2 hp, en skriftlig rapport 3 hp samt genom tre seminarier som omfattar 3 hp.

För betyget Godkänd i kursen krävs betyget Godkänd på alla examinationsuppgifter. För betyget Väl godkänd i kursen krävs att den skriftliga rapporten och den skriftliga individuella inlämningen är bedömda med betyget Väl godkänd.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet. Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge en anpassad examination eller att studenten genomför examinationen på ett alternativt sätt.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter eller dylikt bekostas av studenten.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Bergnehr, Disa. (2019). Barnperspektiv, barns perspektiv och barns aktörskap – en begreppsdiskussion. *Nordisk tidskrift för pedagogikk og kritikk*, 5, s. 49–61. (14 s.). Tillgänglig på internet.

Bergöö, Kerstin & Jönsson, Karin. (Senaste upplagan). *Glädjen i att förstå: språk och textarbete med barn*. Studentlitteratur. (Valda delar, ca 50 s.).

Chambers, Aidan. (Senaste upplagan). *Böcker inom och omkring oss*. Gilla böcker. (Valda delar, ca 100 s.).

Doverborg, Elisabeth & Pramling Samuelsson, Ingrid. (Senaste upplagan). *Att förstå barns tankar: kommunikationens betydelse*. Liber, (92 s.).

Elvstrand, Helene, Simonsson, Maria & Lago, Lina. (Red.). (Senaste upplagan). *Fritidshemmets möjligheter: att arbeta fritidspedagogiskt*. Lund: Studentlitteratur. (Valda kapitel, ca 100 s.).

Haglund, Björn, Gustafsson Nyckel, Jan & Lager, Karin. (red.). (Senaste upplagan). *Fritidshemmets pedagogik i en ny tid*. Gleerups (Kap. 5, 8, 9, 10, ca 85 s.).

Hjalmarsson, Maria. (2019). Fritidshemmet – en utbildningsarena i spänningen mellan omsorgstradition, ökade kvalitetskrav och förtydligat uppdrag. *Kapet, Karlstads universitets Pedagogiska Tidskrift*, 15(2), s. 11-23. (12 s.). Tillgänglig på internet.

Klerfelt, Anna & Qvarsell, Birgitta. (Red.). (Senaste upplagan). *Kultur, estetik och barns rätt i pedagogiken*. Gleerups. (Valda kapitel, ca 100 s.).

Lager, Karin. (2018). Att undervisa i fritidshem. *Educare - Vetenskapliga Skrifter*, (2), 51–68. (17 s.). Tillgänglig på internet.

Lindgren, Simon. (Senaste upplagan). *Populärkultur: teorier, metoder och analyser*. Liber, (valda delar, 150 s.).

Lundgren, Ulf P. (Red.) (2006). *Uttryck, intryck, avtryck: lärande, estetiska uttrycksformer och forskning*. Vetenskapsrådet. (Valda kapitel, ca 80 s.). Tillgänglig på internet.

Ludvigsson, Ann & Falkner, Carin. (2019). Fritidshem - ett gränsland i utbildningslandskapet Lärare i fritidshems institutionella identitet. *Nordisk tidsskrift för pedagogikk og kritikk*. 5, 13–26, (13 s.). Tillgänglig på internet.

Skolverket. (Senaste upplagan). *Greppa flerspråkigheten*. Skolverket. (162 s.).

Skolverket. (Senaste upplagan). *Fritidshem. Allmänna råd med kommentarer*. Skolverket. (65 s.).

Skolverket. (Senaste upplagan). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2011*. Skolverket. (Kap. 1, 2, 4). (16 s.).

Svensson, Ann-Katrin. (2019). *Barnet, språket och miljön*. (s. 219-224). (PDF). Tillhandahålls av institutionen.

Wernholm, Marina. (Senaste upplagan). *Barns hybrida lek i fritidshemmet*. Studentlitteratur. (Kap. 1, 3, 5, 6, 7, 8).

Qvarsell, Birgitta. (2003). Barns perspektiv och mänskliga rättigheter Godhetsmaximering eller kunskapsbildning? *Pedagogisk Forskning i Sverige*, 8(1–2) 101–113. (12 s.). Tillgänglig på internet.

Dessutom kan vetenskapliga artiklar om ca 100 sidor tillkomma.